

Remonstrantse Gemeente Rotterdam

18 april 2021

Tweede zondag na Pasen

Voorganger: dr. Tjaard Barnard

Orgelspel Improvisatie psalm 98

kaars staat aan

Welkom en Votum en groet

Hartelijk welkom in de Remonstrantse Arminiuskerk in Rotterdam. We komen samen in een erg lege kerk. We zijn met een paar mensen. Jos van der Kooy zit achter het orgel. Nicky Bouwers zingt en Marileen Driesprong neemt alles op. We zijn met elkaar verbonden. U thuis of onderweg achter uw scherm, wij hier in de kerk. Verbonden door de oude woorden:

Onze hulp is in de naam van de Heer
Die hemel en aarde gemaakt heeft
Die trouw houdt tot in eeuwigheid
En niet loslaat het werk van zijn handen.

Genade zij u en vrede
Van God onze Vader
En van Jezus Christus, de Heer.
Amen.

Antwoordlied Tot u, Heer

Inleiding

Vandaag lezen wij het verhaal van de ongelovige Thomas. Het verhaal is zo bekend, dat het een zegswijze is geworden, de ongelovige Thomas. Maar wat betekent het verhaal voor ons eigenlijk? Doen wij deze Thomas wel recht? Is dit het enige model voor geloven? Moeten wij er ook aan geloven? Daar wil ik vandaag met u eens over nadenken.

Bijbeltekst Johannes 20: 19-28

¹⁹Op de avond van diezelfde dag waren de leerlingen bij elkaar. Uit angst voor de Joodse leiders hadden ze de deur op slot gedaan. Maar opeens stond Jezus tussen hen in en zei: 'Ik wens jullie vrede.' ²⁰Daarna liet hij de wonden zien aan zijn handen en zijn zij. Toen zagen de leerlingen dat het de Heer was, en ze waren erg blij. ²¹Jezus zei nog een keer tegen hen: 'Ik wens jullie vrede. De Vader zelf heeft mij gestuurd. En nu ben ik het die jullie stuurt.' ²²Daarna blies hij op hen en zei: 'Nu hebben jullie de heilige Geest gekregen.' ²³Vanaf nu hebben jullie de macht om zonden te vergeven. Als jullie iemand vergeven, dan vergeeft God hem ook. En als jullie iemand niet vergeven, dan vergeeft God hem ook niet.'

²⁴Toen Jezus bij de groep leerlingen kwam, was één leerling er niet bij. Dat was Tomas, die ook Didymus genoemd werd. ²⁵De anderen zeiden later tegen hem: ‘Wij hebben de Heer gezien!’ Tomas zei: ‘Ik wil eerst de wonden van de spijkers in zijn handen zien, en ze voelen met mijn vinger. En ik wil met mijn hand de wond in zijn zij voelen. Anders geloof ik het niet!’

²⁶Een week later waren de leerlingen weer bij elkaar, en Tomas was er nu ook bij. De deur was op slot, maar opeens stond Jezus weer tussen hen in. Hij zei: ‘Ik wens jullie vrede.’ ²⁷Daarna zei hij tegen Tomas: ‘Kom, voel met je vinger aan mijn handen, en voel met je hand aan mijn zij. Wees niet langer ongelovig, maar geloof!’ ²⁸Toen zei Tomas tegen hem: ‘U bent mijn Heer en mijn God.’ ²⁹Jezus zei: ‘Jij gelooft in mij omdat je mij gezien hebt. Vanaf nu zullen mensen in mij geloven zonder dat ze mij zien. En God zal hen gelukkig maken.’

Lied 653: 1, 4 en 7 U kennen uit en tot u leven

Preek

Een van de grote voordelen van onze online diensten, beste mensen, is dat het veel gemakkelijker is om tijdens de dienst wat plaatjes te laten zien. In een gewone dienst zou het een heel gedoe zijn, terwijl je nu van alles en nog wat kunt laten zien. Dit alles natuurlijk dankzij de goede zorgen van Marileen Driesprong die onze diensten voor ons opneemt. Gezamenlijk hebben we er veel plezier in om een dag lang met vijf diensten bezig te zijn in de kerk. En vaak gebeuren er genoeg gekke dingen, dat Marileen ook nog een filmpje met bloopers kan maken. Zoals u begrijpt, vormt dat een welkome afwisseling. Het kerkelijk leven kan soms zo serieus, of misschien wel, veel te serieus zijn...

Bij het zoeken naar toepasselijke illustraties bij het verhaal van de ongelovige Thomas is mij één ding enorm opgevallen. Kunstenaars in vroeger tijden hadden er weinig problemen mee om Jezus, tenminste bij dit verhaal, met maar weinig kleren aan af te beelden. Om de wonden in handen en vooral in de zij van Jezus te kunnen tonen, moest hij wel uit de kleren. En bij het zien van al die afbeeldingen van een half ontblote Jezus moest ik denk aan al het gedoe dat het kinderprogramma *Gewoon Bloot* heeft opgeroepen. U hebt er vast over gelezen, dat programma waarin kinderen volwassen, blote mensen mogen bevragen. Een programma dat bedoeld is om kinderen vertrouwd te laten raken met het hoe het menselijk lichaam er echt uit ziet, niet alleen dat van topmodellen, maar juist van gewone mensen. Dat je er ook op een normale manier over kunt praten.

Voor mijn gevoel zeer leerzaam en nuttig in deze tijd, maar volgens vele christenen een schande. Eerlijk gezegd erger ik me eraan, dat christenen zich op deze manier altijd van hun meest bekrompen kant laten zien. Bloot wordt gelijkgesteld aan seks. En seks en kinderen leidt direct tot gedachten over pedofilie. Terwijl het volgens mij een heel gezonde gedachte is om bloot ook als gewoon te presenteren aan kinderen. Kortom: laat die christenen maar eens kijken naar deze plaatjes. Toen ik hiernaar op zoek was, kwam ik op het internet hele debatten tegen over de vraag of Jezus kleren aan had, toen hij werd gekruisigd. Romeinen waren gewoon om mensen naakt te kruisigen. Al te gevoelige christenen proberen te doen alsof er voor Jezus een uitzondering werd gemaakt, maar dat is historisch niet waarschijnlijk. Het lendendoekje dat op bijna alle afbeeldingen van Jezus aan het kruis te vinden is, is eerder een doekje voor het bloeden, dan een realistische weergave. Kortom: als christenen zich ergens aan willen storen, is dit misschien ook wel een punt van aandacht.

Maar goed, laat ik weer terug gaan naar het verhaal van vandaag. Het is een van de meest concrete en tastbare verhalen van Pasen. Daarmee is het voor ons moderne gelovigen misschien ook wel het moeilijkste. Een leeg graf is voor ons vaak al moeilijk voor te stellen, laat staan een lichaam waarin je kunt voelen, dat het eerder gekruisigd is. Terug naar het verhaal. Het speelt zich af op de dag van de opstanding, zeg de paasmorgen. In de avond zijn de leerlingen bijeen. Ze waren bang. Ze hadden de deur op slot gedaan. Toch stond Jezus opeens in hun midden. Hij wenst hen vrede, sjalom. Overigens betekent dat in modern Hebreeuws en waarschijnlijk toen ook al, niets anders dan: hallo! Ze herkenden hem aan zijn wonden. Vervolgens vertelt Jezus dat hij door de Vader is gestuurd en dat hij nu zijn leerlingen op weg stuurt. Hij blaast op hen en ze krijgen de heilige geest. Bij Johannes vallen Pasen en Pinksteren dus wel op één dag.

De held van ons verhaal, Thomas, was er die avond niet bij. Hij zegt tegen zijn vrienden, als ze hem vertellen over wat ze meegemaakt hebben: ik geloof er niets van. Of beter gezegd: hij gelooft het pas, als hij het ook gezien heeft. Eerlijk gezegd best een redelijk standpunt. Ook die andere leerlingen herkenden Jezus pas, toen ze zijn wonden zagen. Ook zij geloofden dus niet direct. Eigenlijk is het dus best onaardig dat juist deze leerling als ongelovige de geschiedenis is ingegaan. Hij doet niets gekkers dan die tien anderen leerlingen. Pas geloven wanneer je het gezien hebt.

Dit verhaal heeft in de loop van de tijd een moralistisch kantje gekregen. De ongelovige Thomas raakte weggezet als iemand die niet kan of eigenlijk niet wil geloven, zonder dat hij het heeft gezien. Hij wordt vaak neergezet als een negatief voorbeeld voor gelovigen. Als je echt wilt geloven, blijf je hier ver vandaan. Jezus zegt: 'Vanaf nu zullen mensen in mij geloven zonder dat ze mij zien. En God zal hen gelukkig maken.' In zekere zin wordt hier de voedingsbodem neergelegd voor een benadering van geloof, waar het er vooral om gaat dingen te geloven, die je niet gezien hebt. Geloven is dan: voor waar houden wat eigenlijk onmogelijk voor waar te houden is. Geloven wordt dan al snel het afleggen van je nuchtere denkvermogen op het offerblok van de religie. Grappig genoeg is dat nooit het perspectief in het Oude Testament geweest. Heel vaak geldt daar het nuchtere motto: eerst zien, dan geloven. Een beetje profet kwam pas in beweging als God duidelijk had gemaakt, dat er wat moest gebeuren. Soms pas na drie keer. Denk aan de roeping van Samuël, die het pas de derde keer begrijpt. Denk aan Mozes en Jesaja die tegenstrribelen. Denk aan Jona die er gewoon geen zin in heeft. Allemaal voorbeelden van geloofshelden, die wel een beetje geholpen moesten worden, een zetje moesten krijgen, voordat ze in beweging kwamen.

In het christendom, hier in het verhaal van de ongelovige Thomas, zou dat opeens niet goed genoeg meer zijn. Geloven moet je gewoon doen, of je het nu ziet of niet. Of eigenlijk: het telt pas echt, als je het niet ziet! Voor mijn gevoel heeft dit verhaal uiteindelijk veel kwaad gedaan aan het geloof. In de bijbel, oude en nieuwe testament, wordt een woord voor geloof gebruikt, dat veel beter te begrijpen is als 'vertrouwen'. Geloven gaat niet om een acrobatische, want bijna niet te volbrengen, intellectuele oefening, maar om iets aanvoelen. Vertrouwen gaat niet om iets bedenken, maar om iets te voelen. Aanvoelen, dat iets wel goed komt. Beseffen dat iets je draagt. Bemerken, dat iets waar is. Geloven doe je misschien eerder met je hart, dan met je verstand. Een beetje zoals in het bekende woord van Blaise Pascal: het hart heeft zijn redenen, die de rede niet kent.

Misschien moeten we daar eens aan denken, wanneer de ongelovige Thomas weer ter sprake komt. Dat we ons niet aan hem hoeven te meten. Dat het een eenzijdige kijk is op geloven. Dat we, ook al twijfelen we vaak, toch ook geloven, als we proberen te vertrouwen. Want uiteindelijk gaat het daarom. Pasen is niet het feest van het zeker weten wat er is gebeurt, maar van het openstaan voor iets nieuws. Van het vertrouwen dat het goed kan komen, ook al zien we het nog niet. Dat het al goed is, ook zonder dat we het kunnen verklaren.

Amen.

Orgelspel

Gebeden, afgesloten met Onze Vader (gezongen, Strategier)

Eeuwige God,

Als we ons voor u buigen, als we ons voor u willen uitspreken, zitten we onszelf vaak zo in de weg. We denken soms, dat we alleen maar kunnen bidden, als we een precies beeld van u hebben. Als we, bij wijze van spreken, weten hoe of wat u bent. Maar als we eerlijk zijn, dan weten we dat niet. Als we proberen u te grijpen of te begrijpen, ontsnapt u aan ons. Als we proberen vast te houden, hebben wij u al losgelaten.

Als we bidden, doen we een greep in het duister. We proberen woorden te zoeken voor u, de onbenoembare. We proberen eigenlijk te vertrouwen. We proberen vaste grond onder de voeten te vinden, zonder dat we weten of die bestaat. Geef het ons dat we dat zoeken naar zekerheid durven los te laten. Dat we niet meer willen weten of begrijpen, maar dat we kunnen vertrouwen. Dat we werkelijk ruimte in ons zelf maken voor het gevoel dat het goed is.

U hoort ons en u draagt ons. Soms ervaren we dat. Soms kunnen we eruit leven. Soms weten we dat dat voldoende is. Wil daarom met ons zijn. Houd ons vast, waar wij het moeilijk hebben. Draag ons, waar wij het zwaar hebben. Ondersteun ons, als we verdriet hebben. Wees, o God, de grond onder ons bestaan.

In stilte willen we u bidden. In stilte spreken we uit, wat niemand anders voor ons kan uitspreken. In stilte zijn we bij u.

[...]

Met heel uw kerk van alle plaatsen en tijden bidden wij:

[Gezongen onze Vader]

Aankondiging collecte

Slotlied 607 Gij zijt voorbijgegaan

Uitzending en zegen

Bevestigen wij dan ons geloof in een leven van liefde,
Aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze geloofsgemeenschap,
Haar taak in deze wereld, met haar noden.
En werken we dan samen verder aan onze levensopdracht,
Onder Gods zegen.

De Heer zegene en Hij behoede u.
De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig
De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.
Amen.

Orgelspel